

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iași
1.2 Facultatea	Facultatea de Filosofie și Științe Social Politice
1.3 Departamentul	DEPARTAMENTUL DE FILOSOFIE
1.4 Domeniul de studii	Filosofie
1.5 Ciclu de studii	Licență
1.6 Programul de studii / Calificarea	Filosofie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei			Filosofie analitică				
2.2 Titularul activităților de curs			Conf. Dr. GERARD LEONID STAN				
2.3 Titularul activităților de seminar							
2.4 An de studiu	II	2.5 Semestrul	III	2.6 Tip de evaluare*	E	2.7 Regimul disciplinei**	Ob

* E – Examen / C – Colocviu / V – Verificare

** OB – Obligatoriu / OP – Opțional / F – Facultativ

3. Timpul total estimat (ore pe semestru si activitati didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și altele					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminare/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități					0

3.7 Total ore studiu individual *	44
3.8 Total ore pe semestru	100
3.9 Numărul de credite	4

4. Precondiții - De curriculum (dacă este cazul)

Nu este cazul.

5. Condiții (dacă este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Nu este cazul.
5.2 De desfășurare a seminarului/ laboratorului	Nu este cazul.

6. Obiective

- 1.Înțelegerea specificului cotiturii lingvistice în filosofia secolului al XX-lea.
- 2.Stăpânirea principalelor teorii privind semnificația expresiilor și sensul propozițiilor elaborate în interiorul filosofiei analitice.
- 3.Înțelegerea principalelor articulații ale analizei logice a limbajului științei.
- 4.Stăpânirea principalelor tehnici de analiză a conceptelor din limbajului natural
- 5.Înțelegerea impactului cotiturii pragmatiste pentru destinul filosofiei analitice

7. Competențe/Rezultate ale învățării

- Ordonarea și formularea de idei, teme și probleme filosofice generale și de ramură
- Identificarea prin gândire critică (analiză și evaluare logice) a punctelor tari și slabe ale unor soluții, concluzii sau abordări alternative de probleme
- Programul de studii Filosofie are ca obiectiv formarea de specialiști în domeniul Filosofiei, prin intermediul a numeroase discipline (fundamentale, de specialitate și complementare) care permit dobândirea de competențele și abilitățile necesare atingerii performanței profesionale. Parcursul educativ și pedagogic respectă standardele (legale, profesionale și etice) de calitate ale predării și evaluării, fiind respectată și încurajată libertatea opiniilor argumentate (oral sau în scris), dobândirea gândirii critice, exercitarea capacității reflexive în vederea asumării unui orizont valoric înalt, orientat spre comprehensiune, toleranță, poziționare axiologică, civică și morală responsabilă. La finalul programului de licență, absolventul va putea identifica, descris, analiza, soluționa probleme interumane și interculturale; va putea produce, proiecta, comunica, apăra, critica idei filosofice; va putea aborda teoretic, moral și practic situații problematice legate de gândire și acțiunea umană cu grad mediu de dificultate, în vederea soluționării lor eficiente; va putea identifica, prin instrumentar logico-critic și analitic-presupozițional punctele tari și slabe ale unor soluții și va putea propune scenarii logice și practice pentru ameliorarea acestora.

8. Conținut

8.1 Curs	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
Filosofia analitică: premise, specific, reprezentanți, natura „metodei analitice” de investigare filosofică; tipuri de filosofie analitică.	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	2 ore; [32] / [36] / [38]
Începuturile filosofiei analitice; sens, semnificație, referință (Frege); analiza limbajului eticii în Principia lui George Moore.	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	2 ore; [6] / [7] / [11]
Filosofia atomismului logic și teoria descripțiilor (Russell).	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	2 ore; [15] / [16] / [17] / [35]
Înțelegerea limbajului ca "hartă a lumii" (Wittgenstein).	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația 	2 ore; [25] / [33] / [34] / [37]

8.1 Curs	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
	<ul style="list-style-type: none"> • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	
Înțelegerea limbajului ca "formă de viață" (Wittgenstein).	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	2 ore; [27] / [33] / [34] / [37]
Problematica limbajului în filosofia Cercului de la Viena; respingerea enunțurilor sintetice a priori; semnificația expresiilor limbajului științei; principiul verifiacionismului (Schlick, Neurath, Carnap).	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	2 ore; [2] / [4] / [23]
Filosofia limbajului științei: enunțuri de observație; enunțuri empirice; enunțuri teoretice; distincția observabil-nonobservabil (Carnap)	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	2 ore; [4]
Statutul enunțurilor de lege în limbajul științelor naturii; structura logică și propozițională a unei explicații științifice (Carnap, Armstrong, Hempel); metafizica analitică a legilor naturii.	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	2 ore; [4]
Filosofia limbajului comun: teoria actelor de vorbire (Austin, Searle); semantica intențională (Paul Grice); teoriile de trecere (Davidson); teoria inferențială a semnificației (Robert Brandom)	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	2 ore; [1] / [8] / [31] / [35]
Teoria cauzală a referinței; noțiunea de designator rigid; necesitatea a posteriori. Problema fixării referinței (Kripke, Devitt)	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	2 ore; [9] / [31]
Metafizica analitică. De la atomismul logic, la realitatea lumilor posibile (Russell, Wittgenstein, Quine, Kripke, David Lewis)	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	2 ore; [17] / [26] / [9] / [38]
Limbajul și construcția realității sociale (John Searle)	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	2 ore; [25] / [38]
Cotitura pragmatică a filosofiei analitice; realismul intern și granița dintre limbaj și lume; contestarea epistemologiei în calitate de filosofie primă, limbajul ca trusă de instrumente; (Putnam, Rorty)	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	2 ore; [14] / [19] / [22]
Dogme și presupoziii ale filosofiei analitice – privire critică; dogmele empirismului logic; inscrutabilitatea referinței (Quine) dualismul formă conținut (Davidson); critica reprezentationalismului; limbajul – noul mediu al filosofiei prime. (Davidson, Rorty).	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	2 ore; [5] / [12] / [13] / [22]

8.1 Curs	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
	contraargumente	

Bibliografie

1. J.L. Austin, Cum să faci lucruri cu vorbe, Editura Paralela 45, București, 2003.
  2. Rudolf Carnap, Semnificație și necesitate, Ed. Dacia, Cluj, 1972, pp. 266 – 316.
  3. Rudolf Carnap, Depășirea metafizicii prin analiza logica a limbajului, în voi. Filosofie contemporană, Alexandru Boboc (ed.), Ed. Gramond, București, 1995, pp.188-215.(B)
  4. Rudolf Carnap, Philosophical Foundations of Physics, Basic Books, New York, 1966.(B)
  5. Donald Davidson, "Radical Interpretation", în Inquiries Into Truth and Interpretation, Oxford University Press, 1984.
  6. Gottlob Frege, "Sens și semnificație", în Al. Boboc (ed.), Semiotică și filosofie, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1998, pp. 47-54.(B)
  7. Gottlob Frege, Fundamentele aritmeticii. O cercetare logico-matematică asupra conceptului de număr, Editura Humanitas, București, 2000.
  8. H. P. Grice, "Meaning", în A. P. Martinich, The Philosophy of Language, Oxford University Press, 1996, pp. 85-91.
  9. Saul Kripke, Numire și necesitate, Ed. AII, București, 2001.(B)
  10. Thomas S. Kuhn, Structura revoluțiilor științifice, Editura Humanitas, București, 1999.(B)
  11. G.E. Moore, Principia Ethica, Ed. Du Style, București, 1997, p. 105-145.
  12. W.v.O. Quine, Două dogme ale empirismului, în vol. Epistemologie. Orientări contemporane, ed. Ilie Parvu, Ed. Politică, București, 1975.(B)
  13. W.v.O. Quine, Word and Object, MIT Press, 1960, pp.1-51.
  14. Hilary Putnam, Rațiune, adevăr și istorie, Editura Tehnică, București, 2005.(B)
  15. Bertrand Russell, Problemele filosofiei, Editura AH, București, 1997, pp. 26-37.
  16. Bertrand Russell, "Despre denotare", în Al. Boboc (ed.), Semiotică și filosofie, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1998, pp. 81-88.
  17. Bertrand Russell, "The Philosophy of Logical Atomism", în vol. Logic and Knowledge, George Allen & Unwin, London, 1984, pp. 175-281.
  18. Richard Rorty, Contingență, ironie, solidaritate, Ed. AII, București, 1998, p.33-61.
  19. Richard Rorty, Obiectivitate, relativism și adevăr, Eseuri filosofice 1, Editura Univers, București, 2000.(B)
  20. Richard Rorty, Pragmatism și filosofie post-nietzscheană, Eseuri filosofice 2, Editura Univers, București, 2000.
  21. Richard Rorty, Adevăr și progres, Eseuri filosofice 3, Editura Univers, București, 2003.
  22. Richard Rorty. Filosofie și oglinda naturii, Editura Tact, Cluj, 2014.(B)
  23. Moritz Schlick, Formă și conținut. O introducere în gândirea filosofică, Editura Pelican, Giurgiu, 2003.
  24. John R. Searle, "What is a Speech Act?", în A. P. Martinich, The Philosophy of Language, Oxford University Press, 1996, pp. 130-140.
  25. John R. Searle, Realitatea ca proiect social, Editura Polirom, Iași, 2000.(B)
  26. Ludwig Wittgenstein, Tractatus Logico-Philosophicus, Ed. Humanitas, București, 2001.(B)
  27. Ludwig Wittgenstein, Caietul albastru, Ed. Humanitas, București, 1993.
  28. Ludwig Wittgenstein, Cercetări filosofice, Ed. Humanitas, București, 1994.(B)
  29. Georg Henrik von Wright, Explicație și înțelegere, Editura Humanitas, București, 1995.
- Texte secundare:
30. Catalin Cioabă, Filosoful și umbra lui. Turnura gândirii la Martin Heidegger și Ludwig Wittgenstein, Editura Humanitas, București, 2013.
  31. Michael Devitt, Kim Sterelny, Limbaj și realitate. O introducere în filosofia limbajului, Editura Polirom, Iași, 2000.
  32. Michael Dummett, Originile filosofiei analitice, Editura Dacia, Cluj, 2004.
  33. Mircea Flonta, Gânditorul singuratic. Critica și practica filozofiei la Ludwig Wittgenstein, Editura Humanitas, 2008.(B)
  34. A.C. Grayling, Wittgenstein, Editura Humanitas, București, 1996.
  35. A.C. Grayling, Istoria filosofiei, Editura Trei, București, 2022, cap. Filosofia analitică, pp.385-529.
  36. Anton Hugli, Poul Lubcke, Filosofia în secolul XX, Volumul 2, Editura AII, București, pp. 39-414.
  37. Allan Janik, Stephen Toulmin, Viena lui Wittgenstein, Editura Humanitas, București, 1998.(B)
  38. Anthony Kenny, O nouă istorie a filosofiei occidentale. Filosofia contemporană, vol. IV, Editura Ratio & Revelatio, Oradea, 2018.
  39. William G. Lycan, Philosophy of Language, Routledge, London, New York, 2000.
  40. Gheorghe Ștefanov, 14 idei ale lui Wittenstein, Editura Humanitas, București, 2013.

8.2 Seminar / Laborator	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
Metodei analitică de investigare filosofică; tipuri de filosofie analitică.	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	2 ore; [32] / [36] / [38]
Sens și semnificație la Frege	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text 	2 ore; [6] / [7]

8.2 Seminar / Laborator	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
	<ul style="list-style-type: none"> • expunerea problematizantă • explicația • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	
Filosofia atomismului logic și teoria descripțiilor (Russell)	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	2 ore; [15] / [16] / [17]
Ontologia Tractatus-ului (Wittgenstein I)	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	2 ore; [25] / [33] / [34] / [37]
Filosofia limbajului din Tractatus (Wittgenstein I)	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	2 ore; [25] / [33] / [34] / [37]
Distincția din Tractatus între ceea ce se poate spune și ceea ce se arată	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	2 ore; [25] / [33] / [34] / [37]
Filosofia limbajului din Cercetări; urmarea de reguli și jocurile de limbaj (Wittgenstein II)	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	2 ore; [27] / [33] / [34] / [37]
Filosofia minții din Cercetări (Wittgenstein II)	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	2 ore; [27] / [33] / [34] / [37]
Paradigmă și limbaj științific (Kuhn)	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	2 ore; [10]
Intraductibilitatea vocabulelor științifice (Kuhn)	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	2 ore; [10]
Limbajul și construcția realității sociale (Searle)	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	2 ore; [25] / [38]
Limbajul, colecție de vocabulare (Rorty)	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația 	2 ore; [14] / [19] / [22]

8.2 Seminar / Laborator	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
	<ul style="list-style-type: none"> • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	
Presupozițiile filosofiei analitice (Rorty)	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	2 ore; [5] / [12] / [13] / [22]
Critica filosofiei analitice; dogmele filosofiei analitice (Rorty)	<ul style="list-style-type: none"> • discuții pe text • expunerea problematizantă • explicația • conversația euristică • construcția de argumente și contraargumente 	2 ore; [5] / [12] / [13] / [22]

Bibliografie

Identică cu bibliografia cursului.

9. Coroborarea conținutului disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Urmând cursurile și seminariile de Filosofie analitică, studenții se vor familiariza cu ideile, temele și stilul principalilor autori din curentul analitic, cu principalele lor texte, vor stăpâni principalele tehnici de analiză a limbajului natural și a limbajului științei, vor putea reconstrui argumente ale autorilor studiați și învăța să construiască contraargumente rezonabile.

10. Evaluare

10.1 Evaluare continuă		Pondere (min. 30%)		40	
Curs	Forma de evaluare				
	Pondere		0		
	Nepromovarea Evaluării continue determină nepromovarea Evaluării finale				
	Metode de evaluare	Detalii	Pondere		cu reexaminare
Seminar / Laborator	Forma de evaluare		Verificare mixtă		
	Pondere		100		
	Nepromovarea Evaluării continue determină nepromovarea Evaluării finale		Nu		
	Metode de evaluare	Detalii	Pondere		cu reexaminare
Referat		50%		Da	
Proiect		50%		Da	
10.2 Evaluare finală		Pondere (max. 70%)		60	
		Forma de evaluare		Verificare scrisă finală	

Realizarea numărului minim de prezențe la curs (8 prezențe) și seminare (8 prezențe) reprezintă o condiție obligatorie pentru intrarea în examen.

10.4 Standard minim de performanță

Lectura bibliografiei obligatorii (titlurile cu bold din bibliografie)

Participarea activă și obligatorie la cel puțin 8 cursuri și 8 seminare.

Realizarea numărului minim de prezențe la curs și seminare reprezintă o condiție obligatorie pentru intrarea în examen.

Realizarea a cel puțin două prezentări la seminare din textele obligatorii din bibliografie. (cele marcate cu Bold (B))

Realizarea unei lucrări argumentative, ca parte a sarcinilor de seminar.

Nota minimă pentru promovarea activităților de la seminare și intrarea în examen este 5.

Nota minimă pentru promovarea examenului din sesiune este 5.

Nota finală este media ponderată între nota de la examenul din sesiune (60%) și nota obținută la seminare (40%).

Notele de la seminar și de la examen nu se rotunjesc; se rotunjește doar media finală.

Data completării,

**Titular de curs,
Conf. Dr. GERARD LEONID STAN**

Titular de seminar,

Data avizării în departament,

**Director de departament,
Conf. Dr. CRISTIAN PETRUT MOISUC**